

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030
Zaaknummer	: 1034232
Portefeuillehouder	: Wethouder Bikker
Publicatieniveau	: Openbaar
Behandelend ambtenaar	: Tony Tessers

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. kennis te nemen van "Balans tussen sightseeing, erfgoed en leefbaarheid", Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030;
2. het Advies Toekomst Werelderfgoed Kinderdijk van de Stuurgroep Kinderdijk van 3 oktober 2019 integraal over te nemen waarmee de ambitie, randvoorwaarden en uitgangspunten die in dit advies zijn opgenomen kaderstellend zijn voor de uitwerking en invulling van de toekomst van Kinderdijk.

Inleiding

Om te komen tot een gedragen toekomstperspectief voor het Werelderfgoed Kinderdijk is een proces doorlopen met onder meer:

- inwoners en ondernemers Kinderdijk (inclusief deel Alblasserdam);
- raden en colleges gemeenten Alblasserdam en Molenlanden;
- provincie Zuid-Holland;
- waterschap Rivierenland
- Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK);
- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

Dit proces heeft geleid tot een tweetal documenten:

1. Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030

Het document "Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030, Balans tussen sightseeing, erfgoed en leefbaarheid" dat is opgesteld door het adviesbureau ZKA. In deze rapportage is de collectieve ambitie van de deelnemers in het proces verwoord. Dit document heeft als basis gediend voor het advies van de stuurgroep.

2. Advies toekomst Werelderfgoed Kinderdijk

Een kaderstellende notitie van de stuurgroep Kinderdijk met daarin opgenomen de gezamenlijke ambitie, en meer expliciet uitgewerkt:

- de concrete doelen die daaruit voortvloeien;
- de kaders waarbinnen de toekomst van Kinderdijk gestalte dient te krijgen;
- de maatregelen die daarvoor nodig zijn.

Deze notitie beschrijft als resultaat van het doorlopen proces de "common ground" van alle betrokken partijen. U wordt gevraagd het advies integraal over te nemen waarmee de ambitie, randvoorwaarden en uitgangspunten die in dit advies zijn opgenomen kaderstellend zijn voor de uitwerking en invulling van de toekomst van Kinderdijk.

Het is de verwachting dat de groei van het toerisme de komende jaren sterk door zal zetten. Enerzijds geven de betalende bezoekers een stevige financiële basis voor het behoud van de molens, een impuls aan lokale en regionale economie en het behoud van lokale voorzieningen. De keerzijde is dat steeds vaker de lasten de lusten gaan overheersen. Door kaders te stellen zoals in het advies opgenomen en de daar uit voortvloeiende maatregelen te nemen kan er regie worden genomen en ontwikkelingen worden gestuurd.

Centrale vraag

- a. Deelt u deze ambitie?
“ Het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk wordt het eerste icoon in de wereld waar het ontwikkelen van de toeristische hotspot samengaat met verbeteren van de leefbaarheid, het behouden van de beleving, rust en ruimte en het versterken van de natuur”;
- b. bent u in principe bereid om in samenwerking met alle betrokken partijen maatregelen te nemen om deze ambitie waar te maken?

Bestaand beleid, kaders en eerdere besluiten

In de Kadernota 2020 die op 17 september door de raden is vastgesteld, zijn de volgende doelstellingen ten aanzien van Kinderdijk benoemd:

“We zetten ons in om:

- de overlast te verminderen en de leefbaarheid/ verkeersveiligheid te vergroten voor de inwoners van Kinderdijk;
- de bereikbaarheid van het molengebied te verbeteren voor de bezoekers;
- de authenticiteit van het UNESCO–werelderfgoed te behouden.

Voorts is het zaak de besturing van het gebied, met dermate veel partners, op treffende wijze te borgen (governance)”.

Betrokkenheid derden en maatschappelijk draagvlak

Inwoners, bedrijven, ca.

Participatie is een integraal onderdeel geweest in het proces om te komen tot het Gebiedsperspectief Kinderdijk. Deze communicatie vond plaats via aparte bewonersavonden en inloopochtenden, via de website en de nieuwsbrief “Kinderdijk in Perspectief”, en via de reguliere kanalen van alle betrokken deelnemers in de Stuurgroep Kinderdijk.

In het traject hiernaartoe zijn diverse communicatiemomenten geweest:

- huiskamergesprekken bij de mensen thuis;
- informatieavond in De Klok, Kinderdijk op 1 juli 2019;
- Informatieochtend in De Spil, Bleskensgraaf op 21 september 2019.

Voor de bijeenkomst op zaterdag 21 september zijn onder meer ook de leden van GS en PS en leden van erfgoedcommissie ca. uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst is breed de waardering en de steun uitgesproken voor de lijnen die in de beide documenten zijn opgenomen

Provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland is mede opdrachtgever voor het opstellen van het Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030. Het perspectief zal ook ter besluitvorming worden aangeboden aan het college van Gedeputeerde Staten en aan Provinciale Staten met de vraag deze notitie te aanvaarden als basis voor beleid en de daaruit voortvloeiende maatregelen om daarmee grip te krijgen en te houden op de toekomst van het Werelderfgoed en de directe omgeving daarvan.

Gemeente Alblasserdam

De gemeente Alblasserdam is eveneens medeopdrachtgever voor het gebiedsperspectief. De planning is erop gericht om de besluitvorming in Alblasserdam en Molenlanden synchroon te laten verlopen.

Stuurgroep Kinderdijk

De stuurgroep Kinderdijk heeft op basis van het document Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030 het Advies Toekomst Werelderfgoed Kinderdijk opgesteld. Met als doel de raden de een voorstel te doen voor het vaststellen van een (gezamenlijke) ambitie, de concrete doelen die daaruit voortvloeien, de kaders waarbinnen de toekomst van Kinderdijk gestalte dient te krijgen en de maatregelen die daarvoor nodig zijn.

De stuurgroep bestaat uit:

Gemeente Molenlanden

Gemeente Alblasserdam

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK)

Provincie Zuid-Holland

Waterschap Rivierenland (WSRL)

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)

Argumentatie

Ongewijzigd beleid

Bij ongewijzigd beleid blijft de toeristenstroom naar de molens van Kinderdijk met voornamelijk ‘uurbezoek en selfietoerisme’ aanzwellen als natuurverschijnsel, komt

de leefbaarheid van molenaars en de woonkernen verder onder druk te staan, woekert het parkeerprobleem voort, ontstaan er door gebrek aan grip op de openbare ruimte ongewenste en ongeplande vastgoedontwikkelingen in het dorp Kinderdijk, zoals onderverhuur van woningen en verschaalde detailhandel/horeca. Diverse actoren zullen profiteren van het molengebied zonder dat ze een bijdrage leveren aan het erfgoed. Een doemscenario voor Kinderdijk, maar wel één die de urgentie onderstreept. Zonder inhaalslag met kortetermijnmaatregelen op gebied van visitormanagement en een langtermijnperspectief bezwijkt het kleine Kinderdijk onder de aanzwellende toeristenstroom.

Keuzes maken kan nu nog

Op dit moment staat Kinderdijk op een tweekluis. Worden de juiste keuzes gemaakt, dan wordt Kinderdijk in gepaste balans met de (leef)omgeving gebracht. Zonder heldere keuzes wordt dorp Kinderdijk onvermijdelijk een massa-hotspot waaruit bewoners wegtrekken. En waar Airbnb's en toeristenwinkels verschijnen. Kinderdijk moet en wil een schaal- en systeemspoor maken: mentaal en fysiek. De internationale iconische magneetfunctie, de bovenregionale positie en lokaal-regionale belangen dwingen Kinderdijk hiertoe. Op dit moment kunnen nog bewuste keuzes gemaakt worden. Kinderdijk staat nog aan de goede kant van de streep: de molens zijn in handen van de gemeenten en het dorp is nog in handen van de bewoners.

Ambitie

In het advies van de stuurgroep wordt de volgende ambitie geformuleerd: De groei van het internationale toerisme zien wij als dé manier om het Werelderfgoed, waar we allemaal zo trots op zijn, te behouden voor ons nageslacht en om onze ambities met het gebied en de omliggende dorpen te realiseren: *Het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk wordt het eerste icoon in de wereld waar het ontwikkelen van de toeristische hotspot samengaat met verbeteren van de leefbaarheid, het behouden van de beleving, authenticiteit, rust en ruimte en het versterken van de natuur, omdat:*

- we gastvrij de kwaliteits-toeristen willen ontvangen, die komen voor een hoogwaardige beleving;
- we willen dat de bezoekers de rust, ruimte, authenticiteit en het karakter van het gebied kunnen ervaren;
- we willen dat het Werelderfgoed, het dorp Kinderdijk en de omliggende dorpen bereikbaar en bewoonbaar blijven;
- we willen dat de inwoners van het Werelderfgoed, het dorp Kinderdijk en de omliggende dorpen profiteren van het toerisme;

- we willen de inwoners van het Werelderfgoed, het dorp Kinderdijk en de omliggende dorpen de mogelijkheid bieden om vrij te genieten van de schoonheid van het gebied.

Strategie

Willen we sturing geven aan de ontwikkelingen, dan moeten we aanvaarden dat we uitwerking moeten geven aan:

- totale grip te willen krijgen op alle bezoekersstromen, alle daarvoor noodzakelijke maatregelen te gaan nemen en ook aanvaarden dat op een bepaald moment een (tijdelijke) beperking van de toegankelijkheid van het gebied nodig kan zijn;
- dus gaan investeren in parkeervoorzieningen aan de randen, in het transport naar het gebied toe en alle communicatie en informatie die daarbij hoort;
- het in handen krijgen van voldoende instrumenten om ongewenste RO & commerciële ontwikkelingen in het gebied én in de randen effectief tegen te houden;
- het maken van nieuwe afspraken om te komen tot een vorm van samenbesturen, organiseren én financieren waarmee de ambitie en doelen worden waargemaakt én de grenzen worden bewaakt.

Financiële consequenties

Op basis van het Gebiedsperspectief wordt er een investeringsprogramma Kinderdijk opgesteld. Dit zal gevuld moeten worden door bijdragen van alle betrokken gebiedspartijen, overheden en opbrengsten in het molengebied. Het ligt, na positieve besluitvorming van het Gebiedsperspectief, in de rede dat ook door onze gemeente middelen worden gereserveerd om uitvoering te geven aan de voorgestelde maatregelen.

Vervolproces en communicatie

Besluitvorming

Met de vaststelling van dit Advies van de Stuurgroep Kinderdijk worden de komende maanden de verschillende lijnen elk uitgewerkt. Dit leidt tot verdere besluitvorming als het gaat om het opzetten van een uitvoeringsprogramma incl. financiële dekking, het onderzoeken van het invoeren van gereguleerd parkeren, en de wijze van grip krijgen op gewenste en ongewenste ontwikkelingen. Na het collectief vaststellen van de ambitie volgt uitwerking en specificering.

Financiering

Na besluitvorming volgt de uitwerking van het Gebiedsperspectief volgens de vier geschetste lijnen. Uitwerking zal leiden tot voor te stellen maatregelen met financiële consequenties. Bij de uitwerking zullen de financiële consequenties met

dekkingsvoorstellen aan ons College en de raad worden voorgelegd. Daarbij proberen we de kosten en de baten zoveel mogelijk in één Investeringsprogramma te gaan bundelen:

- Deze ambities vergen investeringen. Een eerste ruwe schatting komt op een bedrag van ca. 30 miljoen euro voor de periode 2020–2025. In dit bedrag zitten relatief grote projecten als het Transferium Havengebied, aanpassen entreezone bij Elshout, en westrand Nieuw-Lekkerland in Molenlanden. Dekking daarvan moet komen uit bijdrage van andere overheden (provincie, rijk, Europa), waterschap, beide gemeenten en uit de exploitatie van het molengebied: bezoekers (incl. parkeren), sponsoring, subsidies, giften etc.;
- De raad kan in het komende halfjaar voorstellen verwachten aangaande de doorontwikkeling van de governance rondom Kinderdijk: besturing, werkorganisatie en financiering;
- We streven ernaar om de raad in de loop van 2020 (begrotingsjaar 2021) een integraal investerings- en financieringsprogramma Kinderdijk voor te leggen. Als begin 2020 er over de governance door de gemeenteraden een besluit is genomen, dan kunnen de consequenties van dat besluit voor het investeringsprogramma worden verwerkt in de begroting 2021.
- Het jaar 2020 wordt een tussenjaar, waarin in samenspel met de overige leden van de Stuurgroep Kinderdijk steeds gezocht zal worden naar mogelijkheden om de projecten die in de perioden 2019–2020 moeten worden uitgevoerd, te financieren. Daarbij kunt u bijvoorbeeld denken aan het opstellen en uitvoeren van het visitormanagementplan 2020, het invoeren van vergunning-parkeren (fase 1), het onderzoeken en implementeren van diverse bestuurlijk-juridische maatregelen om het gebied voor niet betalende bezoekers te kunnen afsluiten en om ongewenste ruimtelijke- en economische ontwikkelingen tegen te kunnen houden.

Communicatie

Na besluitvorming door de raden zal een persmoment worden georganiseerd in samenwerking met de organisaties en inwoners die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van het Gebiedsperspectief.

Daarnaast wordt de definitieve versie van het Gebiedsperspectief onder de aandacht gebracht via de website 'Kinderdijk in Perspectief' en de digitale nieuwsbrief.

Over de uitvoering van de diverse projecten gaan we verder in gesprek met inwoners en ondernemers in het gebied.

Bijlagen:

1. Balans tussen sightseeing, erfgoed en leefbaarheid, Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030
2. Advies toekomst Werelderfgoed Kinderdijk

Raadsbesluit

Onderwerp : Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030
Zaaknummer : Wethouder Bikker
Portefeuillehouder : 1034232

De raad van de gemeente Molenlanden, gelezen hebbend bovenstaand voorstel, besluit:

1. kennis te nemen van "Balans tussen sightseeing, erfgoed en leefbaarheid", Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030;
2. het Advies Toekomst Werelderfgoed Kinderdijk van de Stuurgroep Kinderdijk van 3 oktober 2019 integraal over te nemen waarmee de ambitie, randvoorwaarden en uitgangspunten die in dit advies zijn opgenomen kaderstellend zijn voor de uitwerking en invulling van de toekomst van Kinderdijk.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 29 oktober 2019.

de griffier,

de voorzitter,

drs. M.A.J. Teunissen

D.R. van der Borg

